

ESTADÍSTICA APLICADA A LA INVESTIGACIÓ EN COMUNICACIÓ DE MASSES (codi 20751)

Professor: Marc Ajenjo i Cosp

PROGRAMA DE L'ASSIGNATURA

FINALITATS / PROPÒSITS DE LA FORMACIÓ:

L'objectiu de l'assignatura és doble, de manera que cadascun d'aquests objectius es mostra en un mòdul diferent.

En primer lloc, es mostraran els conceptes propis de l'Estadística Descriptiva per tal que l'alumne sigui capaç d'elaborar un informe o escriure un article amb el màxim de rigor possible. En aquest sentit i durant la meitat del curs s'aniran combinant les classes de teoria amb anàlisis d'articles o informes apareguts als mitjans de comunicació i que contenen errors estadístics importants.

En segon lloc, i en el segon mòdul, es mostraran les grans línies del procés metodològic i matemàtic inherent a la recerca en comunicació de masses. Es tracta que l'estudiant assoleixi els mínims coneixements per tal de comprendre l'ús, les possibilitats i els límits de l'estadística com a eina per a l'anàlisi de dades en l'àmbit de la investigació. Així, es mostraran els elements suficients per tal de dominar el paquet informàtic líder en l'àmbit de les Ciències Socials (SPSS).

CONTINGUTS DE L'ASSIGNATURA

L'assignatura s'ha dividit en dos mòduls, corresponents als dos objectius de l'assignatura.

Mòdul 1. L'estadística com a eina per a la redacció d'articles i l'elaboració d'informes

Tema 1. Estadística descriptiva

Distribucions de freqüències i representació gràfica. Mesures de tendència central. Mesures de dispersió. Forma de les distribucions: asimetria i curtosi. Les puntuacions tipificades: introducció a la distribució Normal. L'anàlisi exploratòria de les dades. Interpretació de taules de contingència. La recta de regressió. Els nombres índex.

Tema 2. Informàtica aplicada a l'elaboració d'informes. El full de càlcul Excel.

Introducció al full de càlcul. Entrada, manipulació i resum de dades. El resum de dades mitjançant els procediments gràfics. La presentació de les dades. Introducció a les taules dinàmiques i a les macros.

Mòdul 2. L'estadística com a eina per a investigació en comunicació de masses

Tema 3. Introducció a l'Estadística inferencial

El mostreig estadístic i els conceptes que s'utilitzen. La inferència d'una única variable: els intervals de confiança. Introducció als tests d'hipòtesis. La inferència en les taules de contingència. Les comparacions de dues mitjanes: dades aparellades i dades independents. L'anàlisi de la variància. Els tests no paramètrics.

Tema 4. Informàtica aplicada a la investigació. El paquet estadístic SPSS

Tipus de fulls de treball. La matriu de dades i la codificació. La definició de variables. L'agregació de fitxers. L'estadística descriptiva en SPSS. La sortida gràfica de l'SPSS. La recodificació, els càlculs, el comptar casos, la selecció de casos. Les taules de contingència en SPSS. Els intervals de confiança. La comprovació de la normalitat. Les comparacions paramètriques i no paramètriques de dues mitjanes. L'anàlisi de la variància.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA COMENTADA

Per al primer mòdul, d'Estadística descriptiva, els següents manuals fan un bon repàs a l'estadística descriptiva en general. Es tracta de llibres senzills i, alhora, prou eficaços.

BARDINA, Xavier; FARRÉ, Mercè; LÓPEZ ROLDÁN, Pedro (2005) *Estadística: un curs introductor per a estudiants de ciències socials i humanes. Volum 2. Descriptiva i exploratòria bivariant. Introducció a la inferència*, Bellaterra: Col·lecció Materials 166. Universitat Autònoma de Barcelona.

FARRÉ, Mercè (2005) *Estadística: un curs introductor per a estudiants de ciències socials i humanes. Volum 1. Descriptiva i exploratòria univariant*, Bellaterra: Col·lecció Materials 162. Universitat Autònoma de Barcelona.

PORTILLA, Idoia (2004) *Estadística descriptiva para comunicadores. Aplicaciones a la Publicidad y las Relaciones Públicas*, Pamplona: Ediciones Universidad de Navarra, S.A.

Els següents dos llibres, són dos manuals complets d'anàlisi de dades quan es disposa de dues variables. Solen començar amb una introducció a la inferència estadística i als tests d'hipòtesis, per continuar amb el tractament que cal donar quan es disposa de dues variables i es vol saber si existeix algun tipus de relació entre elles. L'avantatge que tenen respecte d'altres manuals, és que mostren exemples d'aplicacions a partir del paquet estadístic SPSS.

LÓPEZ ROLDÁN, Pedro i LOZARES CODINA, Carlos (1999) *Anàlisi bivariable de dades estadístiques*, Col·lecció Materials 79. Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra.

SÁNCHEZ CARRIÓN Juan Javier (1995) *Manual de análisis de datos*, Alianza Editorial, Madrid.

El paquet estadístic SPSS compta amb múltiples manuals útils. Aquí se citen només aquells que fan referència a les darreres versions d'aquest programa.

FARRÉ, Mercè i RUIZ, Albert (1999) *Pràctiques d'estadística amb SPSS*, Bellaterra: Col·lecció Materials 80. Universitat Autònoma de Barcelona.

FERRAN ARANAZ, Magdalena (2003) *SPSS para Windows. Análisis estadístico*, Mc Graw-Hill, Madrid.

VISAUTA VINACUA Bienvenido (2002) *Análisis estadístico con SPSS 11.0 para Windows. Volumen I. Estadística básica*, Madrid: McGraw-Hill.

Existeixen també alguns manuals escrits des del món de la comunicació, que poden ser útils pel llenguatge més planer que utilitzen.

MIQUEL, Salvador; BIGNÉ, Enrique; LÉVY, Jean-Pierre; CUENCA, Antonio Carlos; MIQUEL, María José (1997) *Investigación de Mercados*, McGraw-Hill, Madrid.

WIMMER Roger i DOMINICK Joseph (1996) *La investigación científica de los medios de comunicación. Una introducción a sus métodos*, Bosch, Barcelona.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- CALOT, Gérard (1988) *Curso de Estadística Descriptiva*, Paraninfo, Madrid.
- DOMÍNGUEZ AMORÓS, Màrius; SIMÓ SOLSONA, Montserrat (2003) *Tècniques d'Investigació Social Quantitatives*, Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona, Col·lecció Metodologia, 13.
- FAIXES, A.; RODÀ, J.; SANS, J. (1988) *COU. Matemáticas II. Estadística y Probabilidad*, Promociones y Publicaciones Universitarias, Barcelona.
- FERRAN ARANAZ, Magdalena (1996) *SPSS para Windows. Programación y análisis estadístico*, Mc Graw-Hill, Madrid.
- GARCÍA FERRRANDO, Manuel (1994) *Socioestadística. Introducción a la estadística en sociología*, Alianza Editorial, Madrid.
- GONICK, Larry i SMITH Woolcott (1999) *La estadística en cómic*, Zendrera Zariquiey, Barcelona.
- HARVATOPOULOS, Yannis; LIVAN, Yves-Frédéric i SARNIN, Philippe. (1992) *El arte de la encuesta. Cómo realizarla y evaluarla sin ser especialistas*. Ediciones Deusto SA, Bilbao.
- HOWARD Christensen B. (1989) *Estadística paso a paso*, Trillas, Mèxic.
- HUERTAS, Amparo (1992) *Sistemas de medición de audiencia en televisión: evolución y tendencias*, Tesi doctoral, Facultat de Ciències de la Informació, Departament de Comunicació Àudio-visual i Publicitat, UAB.
- MEYER, Philip (1993) *Periodismo de precisión*. Bosch, Barcelona.
- PEREIRA GARZA, Manuel (1989) *La redundancia en la noticia radiofónica estricta*, Tesi doctoral, Facultat de Ciències de la Informació, Departament de Comunicació Àudio-visual i Publicitat, UAB.
- QUIVY, Raymond i CAMPENHOUDT, Luc Van (2001) *Manual de recerca en ciències socials*, Herder, Barcelona.
- SIERRA BRAVO Restituto (1995) *Técnicas de investigación social. Teoría y ejercicios*, Paraninfo, Madrid.

AVALUACIÓ

Hi ha dues maneres diferents d'aprovar l'assignatura: mitjançant l'avaluació continuada, o bé fent un examen escrit on es demostrï que s'ha assolit un mínim de coneixements.

En cas que s'opti per a l'avaluació contínua, els requeriments són l'assistència a un mínim del 80% de les classes i fer dos treballs en cadascun dels blocs en que es troba dividida l'assignatura:

- Mòdul 1. Tindrà dos tipus d'avaluació. Cada dia, i fins aproximadament la meitat del curs, es donaran un o dos articles periodístics que els estudiants hauran de revisar des del punt de vista de l'estadística i lliurar-lo el dia següent a classe, on serà comentat. En segon lloc, caldrà que redactin un informe a partir d'unes dades que, o bé se'ls facilitarà, o bé hauran d'anar a buscar.
- Mòdul 2. Caldrà fer dos treballs en la línia de la recerca en comunicació de masses, i d'on caldrà extreure conclusions pròpies d'una recerca. Es plantejaran en el moment d'acabar cadascuna de les parts.